

Lovforslag nr. L 275. Fremsat den 21. april 1993 af arbejdsministeren (Jytte Andersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

(Niveauet for supplerende dagpenge, omlægning af feriedagpengeordningen, omlægning af dagpengeugen, regelforenkling)

§ 1

I lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 752 af 1. september 1992, som senest ændret ved lov nr. 178 af 14. april 1993 foretages følgende ændringer:

1. I § 41, stk. 8, indsættes efter »af stk. 1 og 2«: »herunder regler om, at timer, for hvilke der er udbetalt løn, kan indgå i beregningen af beskæftigelseskravet i stk. 1, nr. 3, litra a og b.«.

2. I § 46, stk. 1, ændres »6 dage« til: »5 dage«.

3. I § 47 ændres »2.550« til: »2.635« og »6« til: »5«.

4. § 51, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Til et medlem, der arbejder på mindre end fuld, sædvanlig arbejdstid, udbetales dagpenge på grundlag af det i stk. 1, nævnte beløb dog således, at beløbet reduceres med 1 pct. pr. arbejdstime, der overstiger 7,4 timer pr. uge. Der sker dog kun en reduktion i beløbet, såfremt det overstiger 80 pct. af det i § 47 nævnte beløb, for deltidsforsikrede 80 pct. af det i § 70 omhandlede beløb. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen fastsætter nærmere regler efter forhandling med Landsarbejdsrådet.«.

5. I § 53, stk. 6, indsættes efter »af stk. 2 og 5«: »herunder regler om, at timer, for hvilke der er udbetalt løn, kan indgå i beregningen af beskæftigelseskravet.«.

6. I § 67, stk. 3, indsættes efter »af stk. 2«: »herunder regler om, at timer, for hvilke der er udbetalt løn, kan indgå i beregningen af beskæftigelseskravet i stk. 1.«.

7. I § 68, stk. 4, indsættes efter »i stk. 1-3«: »herunder regler om, at timer, for hvilke der er udbetalt løn, kan indgå i beregningen af beskæftigelseskravet i stk. 3.«.

8. § 75 h. affattes således:

»§ 75 h. Et medlem optjener ret til ferie med feriedagpenge på grundlag af perioder, hvorunder arbejdsløsheds-kassen har udbetalt ydelser til medlemmet. Udbetaling af efterløn giver dog ikke ret til feriedagpenge.

Stk. 2. For et medlem, der er optaget i arbejdsløsheds-kassen på grundlag af gennemførelse af en erhvervsmæssig uddannelse, jf. § 41, stk. 1, nr. 3, litra c, gælder følgende:

- 1) Er optagelsen sket før 1. januar i et ferieår, har medlemmet ret til 3 uger med feriedagpenge i dette ferieår.
- 2) Er optagelsen sket den 1. januar eller senere i et ferieår, har medlemmet ret til 3 uger med feriedagpenge i det følgende ferieår.
- 3) Har medlemmet forud for optagelsen under beskæftigelse optjent ret til ferie med ferie-

godtgørelse i et ferieår, reduceres retten til feriedagpenge efter nr. 1 eller nr. 2 for samme ferieår med medlemmets optjente feriedage med feriegodtgørelse.

Stk. 3. Retten til feriedagpenge er betinget af, at medlemmet på ferietidspunktet

- 1) er i et arbejdsforhold som lønmodtager eller er ledigt,
- 2) ville have dagpengeret i tilfælde af ledighed, og
- 3) har afholdt sin optjente ferie med feriegodtgørelse eller løn.

Stk. 4. Beregning af feriedagpengeretten efter stk. 1 sker således, at et medlem, der i hele optjeningsåret har modtaget ydelser svarende til dagpenge ved fuld ledighed, vil optjene ret til 25 dage med feriedagpenge. I øvrige tilfælde sker der en forholdsmæssig beregning.

Stk. 5. Nærmere regler om feriedagpenge, herunder om feriedagpengenes størrelse og om lediges underretning til Arbejdsformidlingen om tidspunktet for feriens afholdelse, fastsæt-

tes af direktøren for arbejdsløshedsforsikringen efter forhandling med Landsarbejdsrådet.«.

9. I § 76, stk. 1, ændres »8« til: »6,7« og »9,3« til: »7,8«.

10. § 84, stk. 1, 2. og 3. pkt. affattes således:
 »Dagpengegodtgørelsen udgør pr. dag et beløb svarende til 1/6 af det højeste dagpengebeløb for en uge, jf. § 47, stk. 1, afrundet til nærmeste hele kronebeløb. Ved ledighed på 4 timer eller derunder betaler arbejdsgiveren en dagpengegodtgørelse svarende til halvdelen af det i 2. punktum omhandlede beløb.«.

§ 2

§ 1, nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 10 træder i kraft den 27. september 1993. § 1, nr. 9 træder i kraft den 1. oktober 1993. § 1, nr. 8 træder i kraft den 2. maj 1994.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lov nr. 114 af 24. marts 1970 om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Folketingstidende 1969-70, FF. sp. 3222, 3605 og 4473, tillæg A sp. 2369, tillæg B sp. 673, tillæg C sp. 321) er senest bekendtgjort ved lov bekendtgørelse nr. 752 af 1. september 1992, og ændret ved lov nr. 1036 og 1037 af 23. december 1992 samt ved lov nr. 178 af 14. april 1993. Endelig er der den 10. februar fremsat forslag om ændring af loven (ATP-indbetaling) (L 187) og 10. marts 1993 fremsat forslag om ændring af loven (Udbetaling, kontingentrestance m.v.) (L 218).

Der er samtidigt med dette lovforslag fremsat forslag til ændring af loven (Arbejdskravet, dagpengeperioden m.v.). Lovforslaget er affattet under hensyntagen til det samtidigt fremsatte forslag.

Forslaget tager sigte på at skabe enklere regler og større overskuelighed samt en reform af reglerne om supplerende dagpenge, således at incitamentet til i en ledighedsperiode at tage arbejde af kortere varighed styrkes.

Regeringen finder, at reglerne i arbejdsløshedsforsikringen er blevet stadig mere komplicerede og uigennemskuelige. Af hensyn til medlemmernes retssikkerhed og for at sikre arbejdsløsheds-kasserne bedre administrative vilkår er det nu nødvendigt at gennemføre nogle reelle og mærkbare forenklinger i regelsættet.

Herudover finder regeringen, at de nugældende regler om udbetaling af supplerende dagpenge har haft klare u hensigtsmæssige virkninger, bl.a. fordi reglerne indebærer, at det ofte ikke kan betale sig at overtage beskæftigelse af kortere varighed. Dette ønsker regeringen at ændre således, at dagpengesystemet ikke lægger økonomiske hindringer i vejen for at tage arbejde. De ændrede regler vil betyde en meget væsentlig administrativ lettelse for arbejdsløsheds-kasserne, og dermed frigøre ressourcer. Denne del af lovforslaget bygger på en aftale mellem Centrum-Demokraterne, Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre, Kristeligt Folkeparti, Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Venstre i december 1992 i forbindelse med fordeling af satsregulerings-

557 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

puljen. Aftalen vedrører såvel principperne for ændringerne som de udgiftsmæssige rammer.

Lovforslaget indeholder følgende hovedelementer:

1. Omlægning af dagpengeugen fra 6 til 5 dage.
2. Overgang fra faktiske timer til løntimer.
3. Ændring af niveauet for supplerende dagpenge.
4. Omlægning af feriedagpengeordningen.

Endvidere vil der ske en række ændringer i de administrative fastsatte regler. Der er tale om reglerne om supplerende dagpenge (de særlige regler om søgnehelligdage og mindsteudbetalingsreglen) og reglerne om beregning af dagpenge for lønmodtagere og selvstændige.

For lønmodtagere vil der administrativt blive fastsat regler om, at der fremover skal beregnes en ny dagpengesats, når der for et fuldtidsforsikret medlem foreligger en 12 ugers/3 måneders beskæftigelsesperiode, hvori medlemmet som minimum har haft et antal løntimer, der svarer til 2/3 af fuld overenskomstmæssig arbejdstid.

For selvstændige erhvervsdrivende vil der blive fastsat regler om, at virksomhedens skattemæssige overskud i begrænset omfang kan anvendes ved beregning af dagpenge. Dette vil medføre en mindre administrativ lettelse i en del sager.

Ad 1

Arbejdsløshedsforsikringsloven har hidtil beregnet dagpenge ud fra en arbejdsuge på 6 dage. For at bringe dagpengesystemet i overensstemmelse med de faktiske forhold på arbejdsmarkedet og dermed lettere at forstå for medlemmerne, foreslås det at omlægge dagpengeugen til en 5-dages uge.

Som en konsekvens af omlægningen vil der endvidere skulle ske en ændring af faktoren for beregning af medlemsbidrag for at sikre, at arbejdsløsheds-kasernes bidrag for hvert medlem ikke stiger.

Som efter de gældende regler afrundes dagpengebeløbet således, at det både for en dag og for en uge udgør et helt kronebeløb.

Det sikres endvidere, at arbejdsgivernes udgifter til arbejdsgivergodtgørelse ikke stiger på grund af omlægningen af dagpengeugen. Dette vil ske ved, at man uanset omlægning af dagpengeugen fastholder beløbet af en dagpengegødtgørelse.

For de ledige vil omlægningen af dagpengeugen ikke føre til at »g-dage« belægges med et større antal timer.

De gældende regler om arbejdsgiverens finansiering af ledighedsdage fastholdes således for så vidt angår både arbejdsgivere og lønmodtagere.

Ad 2

Efter de gældende regler skal arbejdsløshedskasserne i forbindelse med optagelsen af nye medlemmer, beregningen af arbejdskravet og ved overflytning af medlemmer fra deltidsforsikring til fuldtidsforsikring indhente oplysninger fra arbejdsgiverne for at sikre, at oplysningerne om beskæftigelsesomfang er korrekte.

Udgangspunktet for reglerne har været, at dokumentationskravet i vid udstrækning skulle kunne opfyldes ved at anvende lønsedler.

I praksis har det imidlertid medført store administrative problemer, fordi der skal foreligge dokumentation for de faktiske arbejdstimer.

Da lønsedlerne for funktionærer og ved funktionær lignende ansættelse også dækker over f.eks. sygdom, har arbejdsløshedskasserne ikke umiddelbart kunne anvende lønsedlerne. I stedet har de måttet rette henvendelse til arbejdsgiverne for at få præcise oplysninger om beskæftigelsesomfang og placering. Dette har betydet en væsentlig belastning af såvel arbejdsløshedskasserne som arbejdsgiverne.

For at lette såvel arbejdsløshedskasserne som arbejdsgiverne i deres daglige administration foreslås det, at man fremover skal kunne anvende løntimer ved beregningen af, om de ovenfor nævnte regler er opfyldt.

Ændringen vil medføre, at det er den lønnede arbejdstid, der danner udgangspunkt for beregning af de forskellige beskæftigelseskrav i tilfælde, hvor der foreligger kontrollabel arbejdstid.

For så vidt angår grupper, hvis arbejdstid ikke er kontrollabel, skal der fortsat kunne ske omregning af indtægt til arbejdstimer efter de gældende regler.

Det vil blive pålagt arbejdsgiverne, fx kommunerne, at oplyse skrifteligt om, hvorvidt der er tale om arbejde, hvortil der ydes offentligt tilskud. Der henvises herved til lovens § 90 a - »den ærlige lønseddel«.

Ad 3

Forslaget tager sigte på at reformere reglerne om supplerende dagpenge således, at det fremover undgås, at der ved beskæftigelse på nedsat tid bliver tale om indtægtsnedgang, når arbejdsindtægt og supplerende dagpenge sættes i forhold til fulde dagpenge.

Forslaget medvirker dels til, at kortvarig beskæftigelse i større udstrækning end i dag bliver udbudt til ledige dels til, at det bliver mere attraktivt for ledige at tage arbejde af kortere varighed. Forslaget vil endvidere betyde en meget betydelig forenkling af regelsættet og dermed en væsentlig lettelse af arbejdsløshedskassernes administration.

Efter gældende regler kan supplerende dagpenge udbetales med 3 forskellige satser. Hovedreglen er, at der udbetales med 80 pct. af højeste dagpenge. Ved påbegyndelse eller ophør med beskæftigelse i en uge kan der udbetales med 90 pct. af højeste dagpenge. Endelig kan der inden for visse fagområder, med mange kortvarige arbejdsforhold, under visse betingelser udbetales supplerende dagpenge med medlemmets individuelle sats.

Da supplerende dagpenge som hovedregel udbetales med 80 pct. af højeste dagpenge, vil ledige, der tager arbejde af kort varighed, i en række tilfælde i realiteten miste penge ved at tage arbejde. Dette forhold er i et arbejdsmarkedspolitisk perspektiv særdeles uheldigt - særligt med henblik på at øge beskæftigelsen.

Der kan endvidere henvises til, at der er fastsat en international norm i den reviderede europæiske kodeks for social sikring (Europarådet). Kodeksen går ud på, at ved delvis ledighed skal lønindtægten plus supplerende arbejdsløshedsdagpenge mindst udgøre et beløb, der svarer til det dagpengebeløb, der vil kunne udbetales til den pågældende ved fuld ledighed. De gældende regler om supplerende dagpenge er til hinder for, at Danmark kan ratificere den reviderede kodeks.

Herudover er de komplicerede regler meget vanskelige at administrere, bl.a. fordi det ofte ikke er muligt alene på grundlag af oplysningerne på dagpengekortet at fastsætte hvilken sats, der skal anvendes.

På denne baggrund foreslås det, at medlemmets individuelle sats reduceres med 1 pct. for hver beskæftiget time i ugen ud over 7,4 timer.

Der sker ikke ændringer med hensyn til tidsbegrænsningen af supplerende dagpenge, idet reglerne opfylder de intentioner, som var tilsigtede ved udarbejdelsen.

Ad 4

Beregning af retten til feriedagpenge tager i dag udgangspunkt i 30 dage. Eventuelle perioder med ret til feriegodtgørelse eller løn fradrages i de 30 dage. Der er altså i realiteten tale om et opfyldningsprincip, hvor de optjente feriedage med feriegodtgørelse eller løn suppleres op med feriedagpenge til 30 dage.

Det foreslås at overgå til et optjeningsprincip, hvor der optjenes ret til et antal feriedage med feriedagpenge på grundlag af udbetalte ydelser fra arbejdsløsheds-kassen. Herved vil ordningen i princippet svare til ferielovens optjeningsprincip, hvor der optjenes feriegodtgørelse eller løn under ferie på grundlag af den udbetalte løn under beskæftigelse i ferieåret.

Med ydelser fra kassen forstås dagpenge, (herunder feriedagpenge), overgangsydelse, uddannelsesydelse, iværksætterydelse, orlovsydelse og kursusgodtgørelse. Efterløn optjener ikke ret til feriedagpenge, da en sondring mellem ferie og arbejde/ledighed for personer, der er uden for arbejdsmarkedet, ikke er relevant.

Forslaget medfører, at der ikke bliver ret til feriedagpenge på grundlag af perioder med sygdom, fødsel, uddannelse, selvstændig virksomhed, beskæftigelse under medhjælperloven, arbejdsretlige konflikter, frihedsberøvelse, pasning i hjemmet af handicappede børn m.v. og beskæftigelse som tjenestemand ved senere overgang på pension.

For medlemmer, der er optaget som dimittender på grundlag af en erhvervs-mæssig uddannelse, foreslås en særordning, der giver ret til op til 3 uger med feriedagpenge i det ferieår, hvor optagelsen er sket. Er optagelsen sket den 1. januar eller senere i et ferieår, skal de 3 ugers ferie med feriedagpenge dog fordeles i det følgende ferieår.

Ferie med feriegodtgørelse eller løn fradrages i de 3 uger med ret til feriedagpenge.

Forslaget vil medføre, at feriedagpengeordningen bliver knyttet tættere til arbejdsløshedsforsikringens øvrige ordninger og formål.

Forslaget vil give arbejdsløsheds-kasserne en væsentlig administrativ lettelse, da opsparingen af feriedagpenge kan beregnes maskinelt på grundlag af oplysninger, som kasserne selv er i besiddelse af. Kasserne slipper for manuelt at bearbejde 3-400.000 feriedagpengeskemaer om året, og medlemmerne slipper for at skulle udfylde disse skemaer.

Endvidere vil forslaget betyde, at omfanget af fejl-udbetalinger reduceres.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Forslaget fører til regler, der er væsentligt mere overskuelige og forståelige for medlemmerne. Endvidere vil forslaget betyde en meget væsentlig administrativ lettelse for arbejdsløsheds-kasserne, og derved frigøre ressourcer til andre formål. Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen skal udarbejde en række nye administrative forskrifter, men de enklere regler vil reducere antallet af klagesager i direktoratet og dermed på længere sigt betyde en administrativ lettelse.

Den samlede økonomiske virkning af forslaget er en mindreudgift på ca. 125 mio. kr. opgjort på årsniveau. Da de økonomiske konsekvenser ved forslaget om ændring af feriedagpengeordningen først har fuld virkning i 1995, vil den fulde mindreudgift først indtræde i 1995, mens der vil være en merudgift i 1993 på ca. 15 mio. kr. og en mindreudgift i 1994 på ca. 80 mio. kr. Merudgiften i 1993 finansieres inden for rammerne af satsreguleringspuljen for 1993, hvor der er reserveret 15 mio. kr.

Forslaget om at omlægge feriedagpengeordningen til en optjeningsordning anslås at medføre en årlig mindreudgift på ca. 240 mio. kr. Den særlige nye ordning for dimittender anslås at medføre årlige merudgifter på ca. 90 mio. kr. Ændringerne på feriedagpengeområdet anslås således samlet at medføre en årlig mindreudgift på ca. 150 mio. kr.

Forslaget om at omlægge dagpengeugen fra 6 til 5 dage medfører, som følge af reglerne om afrunding til hele kronebeløb, merudgifter på 5 mio. kr. i 1993 og 10 mio. kr. i 1994, mens der ikke vil være merudgifter i 1995. Endvidere anslås ændringen af størrelsen af faktorerne for beregning af medlemsbidraget at medføre et årligt merprovenu på ca. 50 mio. kr.

Forslaget om en omlægning af niveauet for supplerende dagpenge skønnes at medføre merudgifter på ca. 60 mio. kr. årligt. Heri er medregnet, at en ophævelse af søgnehelldagsreglerne skønnes til en merudgift på ca. 35 mio. kr. årligt.

Forslaget om at overgå fra faktiske timer til løntimer vil medføre merudgifter til dagpenge, men mindreudgifter til jobtræning m.v. og kontanthjælp. Sammenlagt skønnes der at blive tale om en årlig mindreudgift på 10 mio. kr.

Ændringen i de administrativt fastsatte regler om, at der skal foretages beregning, når der i en 12 ugers/3 måneders beskæftigelsesperiode har været løntimer, der svarer til 2/3 af fuld overenskomst-mæssig arbejdstid, skønnes at betyde årlige merudgifter på ca. 25 mio. kr.

Ændringen i de administrativt fastsatte regler om lempeligere dokumentationskrav ved beregning af

dagpenge for selvstændige skønnes ikke at have provenumæssige virkning.

Provenuene af de enkelte delforslag er opgjort på helårsniveau i 1994 pris- og lønniveau.

Forslagets økonomiske konsekvenser vil blive drøftet med de kommunale parter.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1, 5, 6 og 7

I dag kan alene faktiske arbejdstimer anvendes ved beregningen af de krav, der er om beskæftigelse af en vis varighed i forbindelse med blandt andet optagelse, arbejdskrav og overflytning fra deltids- til fuldtidsforsikring.

Med den foreslåede ændring vil løntimer fremover kunne anvendes til opfyldelse af beskæftigelseskravene. Samtidig vil lønsedler i større udstrækning umiddelbart kunne anvendes som dokumentation.

Man vil herved opnå en administrativ lettelse for arbejdsløshedskasserne i dokumentationsmæssig henseende, ligesom forslaget vil betyde en lettelse for arbejdsgiverne, idet de vil undgå en meget stor del af de henvendelser, de i dag får fra arbejdsløshedskasserne.

Til nr. 2

Der henvises til de almindelige bemærkninger ad 1.

Til nr. 3, 9 og 10

Ændringerne er en konsekvens af forslaget i nr. 2 om en omlægning af dagpengeugen fra 6 dage til 5 dage.

Til nr. 4

Det foreslås, at supplerende dagpenge udbetales med medlemmets individuelle sats, dog således at beløbet reduceres med 1 pct. pr. arbejdstime, der overstiger 7,4 timer pr. uge.

Der sker dog kun en reduktion af satsen, såfremt den overstiger 80 pct. af højeste dagpenge. Det vil sige, satsen for et medlem aldrig på grund af reduktionen kan komme under 80 pct. af højeste dagpenge. Det betyder endvidere, at medlemmer, der har en individuel sats, der er lig med eller lavere end 80 pct. af højeste dagpenge, ikke vil få reduceret deres sats, selv om de overtager beskæftigelse på nedsat tid.

Endvidere ændres mindsteudbetalingsreglen i Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringens bekendtgørelse nr. 461 af 27. juni 1989 om supplerende dagpenge til et arbejdsløsheds-kasemedlem, der er lønmodtager, og som har nedsat arbejdstid, fra 9 timer til 7,4 timer. Dette vil ligeledes medvirke til, at det i større udstrækning kan betale sig at tage beskæftigelse på mindre end fuld tid.

Desuden ændres reglerne for supplerende dagpenge ophæves reglerne om udbetaling af dagpenge for søgnehellidage i ovennævnte bekendtgørelse. Disse regler har medført, at lediges samlede indtægt inden for en uge i en række tilfælde er blevet lavere ved en kombination af arbejde og supplerende dagpenge end ved fuld ledighed. Ved afskaffelse af reglerne sikres, at det også op til søgnehellidage kan betale sig at tage arbejde.

Der henvises i øvrigt til almindelige bemærkninger ad 3.

Til nr. 8

Der henvises til de almindelige bemærkninger ad 4.

Til § 2

Forslagets nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 10 træder i kraft den 27. september 1993, således at de nye regler har virkning fra en uges begyndelse.

Medlemsbidrag indbetales månedsvis, og forslagens nr. 9 træder derfor i kraft 1. oktober 1993.

Nr. 8 – ændring af reglerne om feriedagpenge – træder i kraft ved et nyt ferieårs begyndelse – den 2. maj 1994. Reglerne får således virkning fra og med optjeningsåret 1993.